

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

STRATEŠKI POSVET O SODOBNIH ZDRAVSTVENIH POLITIKAH

STRATEŠKI POSVET O SODOBNIH ZDRAVSTVENIH POLITIKAH: zdravstvena reforma bi morala biti zelo temeljita, da bi popravila vse, kar se je napačnega nabralo z leti

Ljubljana, 12. maj 2023 – V dvorani Državnega sveta Republike Slovenije se je v soorganizaciji Državnega sveta Republike Slovenije in Slovenskega gospodarskega in raziskovalnega združenja (SBRA) iz Bruslja odvil strateški posvet o sodobnih zdravstvenih politikah. Glavni namen posveta je bil opozoriti na nekatera strokovna in znanstveno podkrepljena dejstva s področja zdravstva, ob zavedanju, da je zdravstvena reforma ena najpomembnejših sprememb, ki se dotika prav slehernega državljana.

Udeležence posveta so uvodoma nagovorili predsednik Državnega sveta Republike Slovenije **Marko Lotrič**, državna svetnica, podpredsednica Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide **Monika Ažman**, in predsednik UO Slovenskega gospodarskega in raziskovalnega združenja (SBRA) iz Bruslja **doc. dr. Draško Veselinovič**.

S strokovnimi prispevki so nastopili **mag. Saša Jazbec**, državna sekretarka na Ministrstvu za finance RS, **prof. ddr. Timotej Jagrič** z Ekonomske-poslovne fakultete Univerze v Mariboru, **doc. dr. Tatjana Mlakar**, generalna direktorica Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, **prof. dr. Maks Tajnikar** z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, **prof. dr. Andrej FaL**, predsedujoči oddelku organizacije in ekonomike zdravstvenega sistema na Nacionalnem inštitutu za javno zdravstvo, vodja oddelka za interne bolezni in alergije v centralni kliniki v Varšavi in mednarodni strokovnjak za javno zdravstvo, **prim. mag. Dorjan Marušič**, dr. med., član ekspertne komisije pri Evropski komisiji, in **prof. dr. Gojko Stanič**. Posvet sta povezovala **doc. dr. Draško Veselinovič** in **Danijel Kastelic**, državni svetnik, predsednik Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide.

Poudarki in hkrati zaključki posveta:

Udeleženci posveta so se strinjali, da bi morala biti zdravstvena reforma, ki se jo napoveduje, zelo temeljita, da bi razrešila vse probleme v zdravstvu, ki so se nakopičili z leti, v veliki meri pa jih je razgalila pandemija covid-19. Čeprav se za zdravstvo namenja vedno več denarja, se njegovi učinki slabšajo. Ob tem javnofinančna slika ni najboljša. Javni dolg trenutno znaša cca 70 % slovenskega BDP. Po odhodkih za zdravstvo v razmerju do BDP smo v spodnjem delu lestvice razvitih držav, medtem ko smo z vidika

zdravja, glede na študije WHO, na ravni manj oziroma srednje razvitih držav. Ob vsem tem je Slovenija postala izrazito demografsko izpostavljena – ne več starajoča, ampak že dolgoživa družba, katere značilnosti prinašajo dodatne izzive za zdravstvo in družbo kot celoto.

V okviru fiskalnega pravila in ob povišani ceni zadolževanja ima Slovenija sočasno v Načrtu za okrevanje in odpornost (NOO) na razpolago tudi kar nekaj sredstev, namenjenih zelenemu prehodu, digitalni preobrazbi ter zdravstvu in socialni varnosti. Na področju zdravstva moramo usmeriti ta razvojna sredstva v tehnologije, ki povečujejo dodano vrednost in izboljšujejo storilnost. Izpostaviti velja inovacije v zdravstvu, ki so posledično pomembne tudi za zagon inovacij v družbi na splošno.

Ocenjeno je bilo, da je v Sloveniji sredstev za zdravstvo, glede na druge primerljive EU države, relativno dovolj, imamo pa še zelo veliko prostora za izboljšave na področju organizacije procesov in delovanja zdravstvenega sistema, njegove učinkovitosti. Podana je bila tudi ocena o trenutno prenizkih normativih za zdravnike, ki so bili znižani pred časom, a morebiti ne dovolj premišljeno. Posebej je bila poudarjena potreba po vsesplošni digitalizaciji, tudi v zdravstvu. Slednja je, poleg zelenega prehoda, opredeljena kot druga najpomembnejša evropska usmeritev, v slovenskem zdravstvu pa več kot nuja. Za pospešeno digitalizacijo so na voljo tudi različne oblike nepovratnih EU sredstev, s čimer se poudarjeno ukvarja Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje iz Bruslja, edina tovrstna neprofitna slovenska organizacija v Bruslju.

V zvezi s predlagano ukinitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja je bilo izpostavljeno vprašanje zmožnosti ohranitve enakega obsega zdravstvenih storitev v okviru košarice pravic, do katere imajo trenutno dostop zavarovanci v skladu z dosedanjim sistemom dvotirnega financiranja, tako iz obveznega kot iz dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, in kakšne zavarovalne produkte bodo lahko po novem ponujale različne zavarovalnice na področju zdravstva.

Opozorjeno je bilo tudi na to, da ima ZZS 30-letno tradicijo in korektno opravlja vse tekoče izzive, žal pa nima pomembnega vpliva na odhodke, ki so mu v veliki meri eksterno določeni, prav tako se ga premalo vključuje v pripravo zdravstvene reforme v Sloveniji.

Kot že poudarjeno, ima slovenski zdravstveni sistem nedvomno veliko rezerv - tako v organizaciji, vodenju, kot tudi v racionalnejšem in optimalnejšem trošenju denarja, namenjenega zdravstvu. Tudi dobro razvita in organizirana preventiva zmanjšuje stroške v zdravstvu.

V preventivnih aktivnostih, ki morajo vključevati tudi t. i. »*harm reduction*« oziroma »*zmanjševanje škode*«, je Slovenija med slabšimi v Evropi, kot je s konkretnimi podatki ugotavljal mednarodno priznani strokovnjak pulmologije in javnega zdravstva prof. dr. Andrzej Fal iz varšavske centralne klinike ter predsedujoči oddelku organizacije in ekonomike zdravstvenega sistema na Nacionalnem inštitutu za javno zdravstvo. Številne prezgodnje smrti v EU, še posebej v državah, ki se soočajo z izzivi pri urejanju področja zdravstva, med katere v marsičem spada tudi Slovenija, so posledica šibke systemske skrbi na področju preventivnih dejavnosti. Javnozdravstvene politike v številnih razvitih državah kažejo na to, da so ukrepi za zmanjševanje škodljivih posledic za zdravje prebivalstva pravilna usmeritev. Gre za načelo, s katerim se spodbuja znanstveno dokazane pristope oz. izdelke, s katerimi se nadomešča škodljiv življenjski slog z manj škodljivim. Načelo zmanjševanja škodljivosti predstavlja motivacijo za bolj zdrav življenjski slog in že dokazano deluje na področju neprenosljivih kroničnih bolezni (sladkorna bolezen, kajenje, sončenje, ...). Pri tem je pomembno upoštevati znanstvena odkritja in posledično

dejstva, dostopnost do pravih informacij in tudi pravico ljudi do korektne informiranosti o posledicah za njihovo zdravje.

Udeleženci posveta so se strinjali, da morajo biti človek in konkretna pozitivna znanstvena odkritja ter dognanja vedno v ospredju zdravstvenih prizadevanj (t. i. »evidence based« zdravstvo in posledično takšna zdravljenja ter zdravstvene politike). Na tej podlagi se mora iskati širši družbeni konsenz (sporazum) na področju zdravstva, v kar se mora vključiti bistveno več deležnikov, kot do sedaj. Primarna raven zdravstva mora biti temelj slovenskega zdravstvenega sistema.

Nenazadnje so tu tudi družboslovni vidiki zdravstvene reforme, s poudarkom na kadrovske politiki na področju zdravstva, vključno s celovito skrbjo za zaposlene v zdravstvu, na katere se vse prepogosto pozablja tudi pri drugih reformah. Na nujnost širokega pogleda na izzive v zdravstvu je v svojem nagovoru opozoril tudi predsednik Državnega sveta Republike Slovenije **Marko Lotrič**: *»Tako kot pri drugih kompleksnih rešitvah, bo tudi v zdravstvu ključ do uspeha kompromis na ravni celotne družbe – potreben bo tako politični kot tudi splošno-družbeni kompromis. V prvi vrsti pa zagotovo pripravljenost in iskren interes vseh poklicnih skupin v zdravstvu, da se ohrani kakovosten sistem, ki bo nudil pacientom kakovostne storitve takrat in tam, ko jih in kjer jih ti potrebujejo.«*

Prezentacije govorcev so objavljene na spletni strani Slovenskega gospodarskega in raziskovalnega združenja iz Bruslja (www.sbra.be/sl), poslana pa bodo tudi vsem prijavljenim na posvet na njihov e-naslov. Informacije o posvetu so na voljo tudi na spletni strani Državnega sveta: <https://www.ds-rs.si/sl/novice/strateski-posvet-o-sodobnih-zdravstvenih-politikah-kljuc-do-uspeha-je-kompromis-na-ravni>.

V široki razpravi ob koncu posveta je bilo podanih nekaj pobud: prva se je nanašala na oceno, da bi Slovenija potrebovala šolo javnega zdravja, druga pa na podrobno znanstveno analizo učinkov sprejetih ukrepov v času COVID-19 in učinkov cepljenja proti COVID-19, katere izsledke bi se moralo po oceni pobudnikov javno predstaviti. Predlagano je bilo, da se tudi na to temo v prihodnje organizira širše posvetovanje.

Posnetek posveta je dostopen na: https://youtu.be/Kx6wA_rqBh8 v arhivu RTV SLO3.

Fotografije so dostopne na: <https://ds-rs.si/sl/novice/strateski-posvet-o-sodobnih-zdravstvenih-politikah-kljuc-do-uspeha-je-kompromis-na-ravni>

Foto in video: Benjamin Beci/Fixmedia.